

T.C.

DANIŞTAY

ALTINCI DAİRE

Esas No : 2024/1107

Karar No : 2024/5535

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... Müdürlüğüne İzafen
... Bölge Müdürlüğü

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: İstanbul ili, Şişli ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... sayılı parseli kapsayan alanda yapılan ... tarih ve ... sayılı büyükşehir belediye meclisi kararıyla onaylanan 1/5000 ölçekli Dolapdere-Piyalepaşa Bulvarı ve Çevreleri Revizyon Nazım İmar Planının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti:... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden, dava konusu plana askı süresi içerisinde itiraz edildiğinden, askı süresinin son günü olan 26/12/2022 tarihini takip eden 30 günün sonunda itirazın zımnen reddedilmiş sayılacağı, zımni ret cevabını takip eden 60 gün içerisinde de dava açılması gerektiği, buna göre dava açma süresinin son gününün 27/03/2023 tarihi olduğu, 05/04/2023 tarihinde açılan davanın süresinde olmadığından hukuken incelenme olanağı bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının özeti: İstinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının hukuka ve usule uygun olduğu ve istinaf dilekçelerinde ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Temyize konu kararın usul ve hukuka aykırı olduğu iddiasıyla bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Temyiz edilen kararda bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, usul ve kanuna uygun olan kararın onanması gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ ...'İN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

T.C.

DANIŞTAY

ALTINCI DAİRE

Esas No : 2024/1107

Karar No : 2024/5535

MADDİ OLAY : İstanbul ili, Şişli ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ...sayılı parseli kapsayan alanda yapılan ... tarih ve ... sayılı büyükşehir belediye meclisi kararıyla onaylanan 1/5000 ölçekli nazım imar planı revizyonunun, 25/11/2022 - 26/12/2022 tarihleri arasında askıya çıkarıldığı, davacı tarafından askı süresi içerisinde 13/12/2022 tarihinde itiraz edildiği, itirazın zımnen reddedildiği, davacı tarafından 05/04/2023 tarihinde anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İLGİLİ MEVZUAT VE HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde, Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu ifade edilmiş; "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde de: "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmüne yer verilmiş; Anayasanın "Temel hak ve hürriyetlerin korunması" başlıklı 40. maddesine 4709 sayılı Kanunun 16. maddesiyle eklenen ikinci fıkrada ise: "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." kuralı yer almış, bu ek fıkranın gerekçesinde ise: "Bireylerin yargı ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkan sağlanması amaçlanmış, son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu, mercii ve sürelerin belirtilmesi hak arama, hak ve hürriyetlerin korunması açısından zorunluluk haline gelmiştir." açıklaması yapılmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinin 1.fıkrasında: "Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir." kuralı yer almıştır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 36533/04 başvuru numaralı Mesutoğlu-Türkiye kararında özetle; mahkemeye erişim hakkının mutlak olmadığını, bazı sınırlamalara tabi olabildiğini, bununla birlikte, getirilen kısıtlamaların, hakkın özünü ortadan kaldıracak ölçüde, kişinin mahkemeye erişimini engellememesi gerektiğini, mahkemeye erişim hakkına getirilen bu tür sınırlamaların ancak meşru bir amaç güdüldüğü takdirde ve hedeflenen amaç ile başvuru araçları arasında makul bir orantı olması halinde Sözleşmenin 6/1. maddesi ile bağdaşabileceğini, bu ilkelerden, dava açma hakkının doğal olarak yasayla belirlenen şartları olmakla birlikte, mahkemelerin yargılama usullerini uygularken bir yandan davanın hakkaniyetine hâlel getirecek kadar abartılı şekilcilikten, öte yandan, kanunla öngörülmüş olan usul şartlarının ortadan kalkmasına neden olacak kadar aşırı bir gevşeklikten kaçınmaları gerektiği belirtilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "Dava Açma Süresi" başlıklı 7. maddesinde dava açma süresinin özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve İdare Mahkemelerinde altmış gün olduğu; ilanı gereken düzenleyici işlemlerde dava süresinin, ilan tarihini izleyen günden itibaren başlayacağı, yine aynı Yasanın "Üst Makamlara Başvurma" başlıklı 11. maddesinde, ilgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem

yapılmasının üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebileceği, bu başvurunun işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durduracağı, 08/07/2021 tarihine kadar altmış gün içinde isteğin reddedilmiş sayılacağı düzenlenmişken, 7331 sayılı Kanunla 08/07/2021 tarihinde yapılan değişiklikle otuz gün içinde bir cevap verilmezse isteğin reddedilmiş sayılacağı hükmü getirilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunun 19. maddesinin 1. fıkrasında, "İmar planlarına göre parselasyon planları yapılıp, belediye ve mücavir alan içinde belediye encümeni, dışında ise il idare kurulunun onayından sonra yürürlüğe girer. Bu planlar bir ay müddetle ilgili idarede asılır. Ayrıca mutata vasıtalarla duyurulur. Bu sürenin sonunda kesinleşir. Tashihi edilecek planlar hakkında da bu hüküm uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Esasen, 2577 sayılı Yasada yer alan kurallar idari usulü belirleyen kurallar olmayıp, yargılama usulünün belirlenmesine ilişkin kurallardır. Yargılama usulünde, dava açılmadan önce, idari yoldan işlemin idare bünyesinde ilgili yönünden yeniden değerlendirilmesine olanak sağlayan ve dava açılmasını idarenin bu değerlendirme sonucuna bağlayan ve bunu dava açma süresi ile ilişkilendiren Yasanın 10, 11, 12, 13. maddelerinde düzenlenen idari başvuru yolları bulunmaktadır. Bu kapsamda yapılacak başvurular dava açma süresini etkilemekte belirli sürede cevap verilmemesi halinde ise, dava açma süresini başlatmaktadır.

İdari işlemlere ya da yargı kararlarına karşı başvuru yollarının ayrıntılı düzenlemelerde yer alması, başvuru süresinin kısa olması veya olağan başvuru yollarına istisna getirilmesi gibi nedenlerden ötürü idari işlemlere karşı hangi idari birime, hangi sürede başvurulacağının idari işlemlerde ya da yargı kararlarında belirtilmesi hukuki güvenlik ilkesinin gereğidir.

Anayasanın 40. maddesi ile bireylerin yargı ya da idari makamlar önünde haklarını arayabilmelerine kolaylık ve olanak sağlanması amaçlanmıştır. Anayasadan kaynaklanan yükümlülüğün yerine getirilmesi esas olmakla birlikte belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmemesi, idari işlemlere karşı açılan davalarda dava açma süresinin işletilmeyip, ihmal edilmesi sonucunu da doğurmamalıdır. Anayasa'nın 125. maddesinde idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin yazılı bildirim tarihinden başlayacağının belirtilmesi karşısında, usulüne uygun tebliğ olunan veya bütün unsurlarıyla ilgililer tarafından öğrenilen idari işlemler üzerine, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda açıkça belirtilen ve ilgililerce de bilindiğinin kabulü gereken genel dava açma sürelerinin işletilmesi zorunludur.

İdari Yargılama Usulü Kanununda 08/07/2021 tarih ve 7331 sayılı Kanun değişikliği ile genel dava açma süresinin başlangıcına esas alınmak üzere zımni ret süresi 30 gün olarak öngörülmüştür. Son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu, mercii ve sürelerin belirtilmesi hak arama, hak ve hürriyetlerin korunması açısından zorunluluk olması nedeniyle Anayasanın 40. maddesi hükmü uyarınca 08/07/2021 tarihinden sonra tesis edilen imar planı ve parselasyon işlemlerinde askı tutanaklarında itiraz başvurusu olması halinde zımni ret süresinin 30 gün olduğu, askıdan iniş tarihinden itibaren 30 gün olan zımni ret süresinin son gününü izleyen günden sonra genel dava açma süresinin başlayacağı hususunun gösterilmesi gerektiği, bu hususun askı tutanağında belirtilmemesi halinde, ilgililerce de bilindiği kabul edilen süregelen zımni ret süresi olan 60 günün uygulanması suretiyle davanın süresinde açılıp açılmadığının tespit edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2024/1107
Karar No : 2024/5535

Bakılan uyuşmazlıkta, davacı idare tarafından askı süresi içerisinde itiraz edildiğinden İdari Yargılama Usulü Kanununun 11. maddesine göre dava açma süresinin belirlenmesi gerekmektedir. Dava konusu planın askı tutanaklarında zımni ret süresinin 30 gün olduğu açıkça belirtilmediği için zımni ret süresinin 60 gün olarak uygulanması ve buna göre son askı tarihi olan 26/12/2022 tarihini takip eden 60 günün sonu olan 24/02/2023 tarihinde itirazın zımnı reddedilmiş sayıldığı kabul edilmesi suretiyle bu tarihi takip eden 60 gün içerisinde en geç 25/04/2023 tarihinde davanın açılması gerektiği görüldüğünden, 05/04/2023 tarihinde açılan davanın süresi içerisinde açıldığı, davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolundaki karara karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine dair temyize konu Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararında isabet bulunmadığı anlaşılmıştır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanunun 49. maddesine uygun bulunan davacının temyiz isteminin kabulüne,

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle süre aşımı nedeniyle reddine ilişkin Mahkeme kararına yönelik olarak yapılan istinaf başvurusunun reddi yolundaki temyize konu ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının

BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesine gönderilmesine, 15/10/2024 tarihinde, **kesin olarak**, oybirliğiyle karar verildi.

